

SEBASTIÀ TRIAS MERCANT
(1933-2008)

In memoriam

Jose Saramago, a les *Intermitências da morte* (2005), planteja una història si més no colpidora: què passaria si la mort (la mort en minúscula, quotidiana i, per això mateix, fins a un cert punt entranyable) decidís, per uns dies, deixar de fer la seva feina. Conseqüències a part, ja ens agradaria que la mort s'oblidàs d'aquelles persones benvolgudes i estimades pel seu mestratge i per la seva generositat en oferir-lo. Tanmateix, la realitat és cruel i, sense oblits ficticials, el mes de juny de 2008 s'inicià dolorosament a les Illes. Després d'un llarg període de malaltia, assumida amb una serenor exemplar des del primer moment, la Parca tallava el fil que unia Sebastià Trias Mercant (Valldemossa, 1933) amb el món dels vius.

La carrera intel·lectual del filòsof, antropòleg i lul·lista s'inicià i acabà a l'Institut Ramon Llull de Palma, del qual fou Catedràtic de Filosofia des de 1979 fins a la seva jubilació (1998). Tot i ser

deixeble de Joaquim Carreras Artau i de Pere Font i Puig, a la Universitat de Barcelona, foren el P. Gironella (de l'Institut Balmesià) i Joan Roig i el Dr. Sanvicens que motivaren Trias perquè canviàs els estudis sobre Unamuno per la investigació sobre el lullisme i la seva història. Fruit d'aquesta influència, l'any 1971 defensava en l'esmentada Universitat la tesi doctoral *El neolulismo filosòfic del P. Raymundo Pasqual*, sota la direcció d'Emili Lledó.

Entre 1972 i 1978 fou professor interí de Filosofia Fonamental i Antropologia a la Universitat de Barcelona i catedràtic de Filosofia de l'Institut Bernat Metge de la mateixa ciutat (1974-1978). L'any 1979 tornà a Palma com a catedràtic d'Institut, primer a l'Antoni Maura i després al Ramon Llull. Compaginà l'exercici de la Càtedra amb la docència d'Antropologia al Centre de la Universitat Nacional d'Educació a Distància de Balears (1982-2003). Altrament, fou professor convidat a diferents universitats, com la Complutense de Madrid, la de Sant Petersburg (Rússia) o la de Toulouse–Le Mirail (França).

Altrament, fou membre fundador de l'*Instituto de Antropología de Barcelona* i de l'*Asociación Española de Hispanismo Filosòfic* i pertangué a altres associacions internacionals i nacionals com l'*European of Social Anthropologist*, la Reial Acadèmia de Doctors de Barcelona i la Reial Acadèmia d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics de Mallorca. Per arrodonir aquest llarg currículum, cal destacar que era membre d'honor de l'Associació Filosòfica de les Balears (2001) i vocal del Consell Rector de l'Estudi General Lullista (2001).

Trias Mercant és autor d'una obra abundosa, que abraça diferents vessants de l'antropologia i de la història del pensament. *Historia del pensament a Mallorca* (1985-1995); *Una historia de la antropología balear* (1992); *Antropología de la cuina* (1993); *Valldemossa: història, mites i tradicions* (1996); *La bona cuina: un viatge vers el mite* (1997); *El pensament a les Balears durant els segles XIX i XX* (2000); *Valldemossa dins la modernitat* (2005); *Valldemossa: l'amor i la cuina* (1982), són només algunes mostres de la vocació investigadora que el caracteritzava. Així mateix, cal recordar la seva participació en diferents obres col·lectives, com la *Historia de la antropología española* (1992) i *Diccionario histórico de la antropología española* (1994).

Una de les contribucions més destacades del nostre autor es produí en l'àmbit del lullisme. Arran dels treballs sobre el tema iniciats a Barcelona, l'any 1968 ingressà com a *Magister* a la *Maioricensis Schola Lullistica*, institució fundada a Palma l'any 1935 per Francesc Sureda i Blanes i dedicada a l'estudi i difusió de Ramon Llull. Trias Mercant n'ostentà els càrrecs de secretari (1978-1987) i de President-rector (1987-1994), rectorat que es caracteritzà per la legalització de la institució en el marc del nou Estat democràtic i per la reforma dels Estatuts que regeixen l'Escola. En l'entrevista que li férem per a la revista *Lluc* (núm. 854, nov.-des. de 2006), Trias Mercant es mostrava partidari, veladament, de l'esperit popular amb què Sureda i Blanes havia impregnat la *Maioricensis Schola Lullistica* i, contràriament, criticava la tendència elitista que la institució prengué posteriorment. Home de conversa sàvia i pausada, no es cansava de repetir que un dels objectius immediats que calia aconseguir era que la filosofia tornàs al carrer, al seu espai natural, i que Ramon Llull fos especialment difós entre els joves, perquè advertia la forta desconexió actual entre el jovent i els referents històrics i filosòfics.

Fruit de la dedicació al pensament lullista són les obres *El pensamiento y la palabra (Aspectos olvidados de la filosofía de R. Llull)* (1972); *Filosofía y sociedad (Hacia una ecología del lulismo de la Ilustración)* (1973); *Ramon Llull: el pensamiento y la palabra* (1993), i la biografia *Ramon Llull (1232/35?-1315)* (1995), a més d'una tirallonga d'articles, ressenyes i pròlegs que, en conjunt, sobrepassa la seixantena de publicacions. En aquest sentit, el *Breviari d'escriptors lullistes* prevista a la col·lecció *Blaquerna* –i que és a punt de ser publicat– suposarà, sens dubte, la gran darrera aportació del savi valldemossí.

Val a dir que conseqüència de la vocació lullística foren les bones relacions d'amistat amb altres col·legues lullistes, com Robert D. H. Pring-Mill, Armand Llinarès o Llorenç Pérez.

L'altra gran figura a qui el nostre investigador dedicà temps i esforços fou la de l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria: *El programa metodològic a l'antropologia de Lluís Salvador* (1983); *L'Arxiduc Lluís Salvador, una història de vida* (1993); *La cuina mallorquina de l'Arxiduc Lluís Salvador* (1994), i *Les possessions mallorquines de l'Arxiduc* (1994, traduït a l'espanyol i a l'alemany) en són els resultats més destacats.

Tota aquesta vasta trajectòria intel·lectual ha estat reconeguda amb diferents distincions: l'any 1997 fou proclamat Fill Il·lustre de Valldemossa, la mallorquina vila natal. L'any 2006 li fou atorgat el premi Josep Maria Llompart de l'Obra Cultural Balear, en reconeixement a la labor constant en favor de la llengua catalana.

Dia 21 de juliol de 2008, l'Institut d'Estudis Baleàrics (institució de la qual també era col·laborador assidu) li reté a Palma (Mallorca) un emotiu homenatge, en el qual es posà de manifest la vàlua de l'obra de Trias Mercant i, sobretot, el caràcter humà i afectuós que el caracteritzava. Així mateix, en la celebració de la Diada de Mallorca de dia 12 de setembre de 2008 li fou atorgada, a títol pòstum, la Medalla Jaume II, com a reconeixement a la dedicació lul·lística i antropològica que caracteritzà tota la seva vida.

Sens dubte, el somriure amable i la bona disposició per ajudar que demostrava constantment fan part, també, del seu gran llegat intel·lectual, que esperem que perduri i es difongui, com volia ell, al carrer.

Maribel RIPOLL PERELLÓ
Universitat de les Illes Balears